

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.095/2022/5.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	felperes képviselője (felperesi képviselő) (felperesi képviselő címe)
Az I. rendű alperes:	I. r. alperes (alperesek címe)
A II. rendű alperes:	II. r. alperes (alperesek címe)
Az alperesek képviselője:	alperesek képviselője kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közfoglalkozási jogviszonyból származó közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (48. sorszám alatt) II. rendű alperes (49. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Budapest Környéki Törvényszék 105.K.700.371/2020/47. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 38.000 (harmincnyolcezer) forint, a II. rendű alperesnek 11.500 (tizenegyezer-ötszáz) forint együttes elsőfokú részperköltséget és másodfokú perköltséget.

A kereseti és a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes a vele „vonulós” tűzoltóként hivatásos szolgálati jogviszonyban álló, a szolgálati helyen szolgálatparancsnoki beosztásban szolgálatot teljesítő felperes részére a 2013. december 23. napján kelt parancsaival, 2013. december 21-i hatállyal határozatlan időre további jogviszonyok létesítését engedélyezte: a cég1 üzletvezetőjeként mérnöki tevékenységre és műszaki tanácsadásra, a cég2 ügyvezetőjeként tűzvédelmi szakértői tevékenység ellátására jogosította fel az I. rendű alperes illetékességi és működési területén kívül. 2014. január 8-án az I. rendű alperes a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 276/B. §-a alapján újabb engedélyt adott ki a felperes részére az illetékességi területén kívüli szakértői tevékenység végzésére.

[2] Az I. rendű alperes a 2016. december 13. napján kelt parancsával a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 61. § (1) bekezdésére hivatkozással a szervezeti egységen belül ideiglenesen hatósági feladatok ellátására, a szolgálati hely2 rendelte át a felperest, akinek beosztását és beosztási helyét, valamint az átrendelés hatályát újabb állományparancsok kibocsátásával módosította. A felperes ezen állományparancsokkal szemben előterjesztett szolgálati panaszai elutasítását követően keresettel élt a bíróságon, melynek folytán a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék – a Kúria Mfv.II.10.132/2019/4. számú ítéletével hatályában fenntartott – 7.Kf.650.093/2018/19. számú jogerős ítéletével a szolgálati panaszokat elutasító határozatokat – az állományparancsokra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte.

[3] A felperest a 2016. november 25. napján végzett pszichikai alkalmassági vizsgálaton ideiglenesen alkalmatlannak minősítették, a későbbiekben ismét alkalmas minősítést kapott. A perrel érintett időszakban többször – huzamosabb időn keresztül – keresőképtelen volt, majd rendelkezési állományba került, és fekvőbeteg ellátásban is részesült.

[4] Az I. rendű alperes a felperes számára korábban engedélyezett további jogviszonyok létesítésének lehetőségét a 36300-522/2305-1/2018. és 36300-522/2306-1/2018. számú parancsaival 2018. augusztus 6-i hatállyal megszüntette, az engedélyeket visszavonta. A parancsokban rögzítette, hogy a felperes 2018. évben a munkavégzéssel járó egyéb jogviszony fennállására vonatkozóan nyilatkozatot nem tett, az arról szóló felszólítást nem vette át; a korábban engedélyezett tevékenysége a Hszt. 2018. január 1-jével módosított 328. §-a értelmében összeférhetetlennek minősül. Felszólította a felperest, hogy a fennálló összeférhetetlenséget 30 napon belül szüntesse meg, ellenkező esetben a szolgálati jogviszonya a Hszt. 110. § (2) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva megszűnik.

[5] A felperes a további jogviszonyok létesítésére vonatkozó engedélyeket visszavonó parancsokkal szemben a jogorvoslati jogát nem merítette ki: a 36300-522/2306-1/2018. számú parancssal szemben szolgálati panaszt nem terjesztett elő, a 36300-522/2305-1/2018. számú parancssal szemben benyújtott szolgálati panasa elutasítását követően keresettel nem élt.

[6] A II. rendű alperes főigazgatójának 35000-500/2216-1/2018. számú parancsa értelmében a felperes szolgálati jogviszonya – a Hszt. 80. § (1) bekezdés c) pontja és 82. § (1) bekezdés c) pontja alapján – 2018. október 15. napján a törvény erejénél fogva megszűnt, tekintettel arra, hogy a Hszt. 110. § (2) bekezdése szerint fennálló összeférhetetlenségét nem szüntette meg.

[7] A felperes a jogviszony megszűnését megállapító munkáltatói intézkedéssel szemben szolgálati panaszt terjesztett elő arra hivatkozással, hogy tűzvédelmi szakértői tevékenységet nem végez, ezért összeférhetetlenség nem áll fenn, az alperes továbbá nem indokolta, mely tevékenységét tartja összeférhetetlennek.

[8] A alperes vezetője a BMSZÜ/2139/3/2018. számú határozatával a szolgálati panaszt elutasította és a jogviszonyt megszüntető főigazgatói állományparancsot helybenhagyta.

A felperes keresete és az alperesek védiratai

[9] A felperes keresetében – jogviszonya megszüntetésének jogellenességére hivatkozva – a II. rendű alperes főigazgatójának 35000-500/2216-1/2018. számú parancsa és az azt helybenhagyó BMSZÜ/2139/3/2018. számú határozat hatályon kívül helyezését, az eredeti szolgálatparancsnoki beosztásába történő visszahelyezését, valamint elmaradt illetménye és annak kamatai alperesek általi egyetemleges megfizetését kérte. Ezen túlmenően hathavi illetményének megfelelő 2.595.000 forint sérelemdíj és kamatai, öthavi, 2.763.500 forint jubileumi jutalom és 500.000 forint egyszeri juttatás megfizetése iránti igényt is előterjesztett. Állította, hogy tevékenységei összeférhetetlenséget nem eredményeztek, annak megállapítása a Hszt. 109. § (5) bekezdésébe ütközik; a parancs indokolása hiányos és alaki hibában szenved. A sérelemdíj iránti igény vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes a bíróság által jogerősen megállapított jogellenes munkáltatói intézkedéssel rendelte át 2017 januárjától a szolgálati hely3-hoz, melynek következményeként az egészsége megromlott. Pszichés panaszai a munkahelyi problémái miatt jelentkeztek, a munkáltatója a szolgálatparancsnoki beosztása ellátását folyamatosan igyekezett ellehetetleníteni, mely „vonulós” becsülete, jóhírneve és egészséghez fűződő alapjoga sérelmét eredményezte.

[10] Az I. rendű alperes védiratában elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes a jogorvoslati lehetőségek kimerítése hiányában a jelen perben már nem vitathatja az összeférhetetlenség

megállapításával kapcsolatos munkáltatói intézkedést. Fenntartotta, hogy a felperessel szemben összeférhetlenségi ok merült fel, melyet felhívás ellenére nem szüntetett meg. Kiemelte, hogy a sérelemdíj iránti igény körében a felperes egzakt módon nem jelölte meg, mire alapozza az egészséghez való jogának, jóhírnevének, becsületének sérelmét, valamint a munkáltatói intézkedés és sérelem közötti ok-okozati összefüggést sem tárta fel.

[11] A II. rendű alperes védiratában elsődlegesen szintén az eljárás megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Fenntartotta a szolgálati panaszt elutasító határozatában foglalt indokolást.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[12] Az elsőfokú bíróság a keresetet részben megalapozottnak találta, és a II. rendű alperest sérelemdíj jogcímén 300.000 forint megfizetésére kötelezte; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[13] Az alperesek eljárás megszüntetésére irányuló kérelmét nem tartotta alaposnak, figyelemmel arra, hogy a felperes a jogellenes jogviszony megszüntetés jogkövetkezményeinek alkalmazásán túl elévülési időn belül sérelemdíj iránti igényt is előterjesztett mind a jogellenes jogviszony megszüntetés, mind a bíróság által már jogellenesnek ítélt korábbi munkáltatói intézkedésekre alapítottnak.

[14] Megállapította, hogy a per tárgyát nem az összeférhetlenség vizsgálata, hanem a felperes hivatásos szolgálati jogviszonyának a törvény erejénél fogva történő megszűnését megállapító parancs jogszerűségének vizsgálata képezte. A felperes az összeférhetlenséget megállapító és annak megszüntetésére felszólító parancsok elleni jogorvoslati lehetőségeket nem merítette ki. Az engedélyek visszavonása, az összeférhetlenség megállapítása és az annak megszüntetésére vonatkozó felszólítás az összeférhetlenség következményeként jelentkező, a szolgálati jogviszony törvény erejénél fogva történő megszűnését megállapító parancs elleni jogorvoslati eljárásban már nem vitatható. A felperes a parancsokban rögzített 30 napon belül az összeférhetlenséget nem szüntette meg, és az azok elleni jogorvoslati utat nem vette igénybe, az e körben előadott érvei, elmulasztott vitatásai ezért a jelen perben nem vizsgálhatók, azáltal az összeférhetlenség tárgyában a felperes által igénybe nem vett jogorvoslati fórum üresedne ki. Amennyiben az összeférhetlenség megszüntetésére nem kerül sor, a Hszt. 81. § (1) bekezdés c) pontja és 110. § (2) bekezdése nem biztosít mérlegelési lehetőséget a munkáltató számára, a jogviszony megszűnését meg kell állapítania.

[15] A sérelemdíj iránti igény feltétele a személyiségi jogsértés, azaz a jogellenesség fennállta és a nem vagyoni sérelem bekövetkezése. A felperes nem vagyoni sérelmét nem jelölte meg, nem tett konkrét tényelőadást a jóhírnév és a becsület sérelme tekintetében. Arra hivatkozott, hogy a munkáltató jogellenes parancsai sértik „vonulós” becsületét és jóhírnevét, ugyanis a tűzoltótársaiban a perbeli munkáltatói intézkedések azt a hamis képet keltették, hogy a szolgálatparancsnoki tisztség ellátására alkalmatlan. A felperes társadalmi megítélésének negatív megváltozása a meghallgatott tanú vallomása (31. sorszámú

jegyzőkönyv) alapján kétséget kizáróan nem nyert igazolást. alapján ugyanakkor megállapította, hogy a felperes jogviszonyának megszüntetése a társadalmi/szociális kapcsolataira negatív módon kihatott. Szorongása, frusztráltsága, indulatkezelési problémái az oldott, gördülékeny társas kapcsolataiban, korábbi életvitelében gátolták. „Vonulós” tűzoltó foglalkozása a személyiségét erősítő, képességei kiteljesedésének a lehetősége volt, ezért jogviszonya megszüntetése számára az áltagsznál nagyobb pszichés megterhelést, traumát okozott. A korábban megállapított mentális zavara a jogviszony megszüntetésekor még nem volt tünetmentes állapotban, kórházi kezelése alatt súlyos fokú depressziót diagnosztizáltak nála, melynek kialakulásához munkahelyi konfliktusai, és személyiségjellemzői egyaránt hozzájárultak. Az azt megalapozó tünetei fokozatosan oldódtak, a jelenben kezelést igénylő mentális zavar, poszttraumás stressz szindróma nem állapítható meg. Mindezek alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (3) bekezdésére, az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI.1.) AB számú határozatára és a BDT2004.964. szám alatt közzétett eseti döntésben foglaltakra tekintettel a felperesnél jelentkező nem vagyoni hátrányok kompenzálására a jelenleg fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevételével 300.000 forint összegű sérelemdíjat látott arányban állónak.

A felperes és a II. rendű alperes fellebbezése és a fellebbezési ellenkérelmek

[16] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes és a II. rendű alperes is fellebbezéssel élt.

[17] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az összecszerűségében pontosított keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A fellebbezési kérelme a törvényszék ítéletének keresetet elutasító rendelkezése ellen irányult, valamint a sérelemdíj összecszerűségét érintette.

[18] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság hibás kiindulási alapot választott az ügy elbírálásához. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 7.Kf.650.093/2018/19. számú – a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által hatályában fenntartott – ítélete alapján ugyanis soha nem került áthelyezésre a szolgálati hely², így hatósági jogkör gyakorlásában soha nem vett részt. Ezen ítéletben megállapítást nyert továbbá, hogy a tűzvédelmi tervező tevékenységéhez a munkáltató engedélyére nem volt szükség, mivel az szellemi oltalom alá esett. Az I. rendű alperes összeférhetetlenség megszüntetésére felszólító parancsai a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletének kihirdetése előtt, azzal a téves munkáltatói feltevéssel születtek, hogy jogszerűen került a hatósági osztályra áthelyezésre, így tervező tevékenysége összeférhetetlen a hatósági jogkör gyakorlásával. A Fővárosi Törvényszék jogerős ítélete alapján nem állt valós szolgálati érdek az áthelyezés mögött, az I. rendű alperes a jogával visszaélve, az áthelyezés útján kívánta összeférhetetlen helyzetbe hozni. Az elsőfokú bíróság ezért tévedett, amikor a 36300-522/2305-1/2018. és 36300-522/2306-1/2018. számú parancsok jogszerűségére hivatkozott. Helyesen állapította meg ugyanakkor, hogy a jelen pernek nem az összeférhetetlenség megszüntetése, hanem a hivatásos szolgálati jogviszonya törvény erejénél fogva történő megszűnésének tényét megállapító főigazgatói parancs jogszerűségének vizsgálata a tárgya. Ezen parancs jogszerűségének vizsgálatakor azonban

nem kerülhető meg az összeférhetetlenség kérdése, mivel a munkáltatót terheli a perben annak bizonyítása, hogy a parancs indokolása valós és okszerű. Részletesen kifejtette, hogy a per tárgyát képező parancs alaki és anyagi jogi szempontokat vizsgálva is jogszerűtlen. Az elsőfokú bíróság ítélete súlyosan sérti a Hszt. 109. § (5) bekezdését, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. § (2) bekezdését, valamint a Hszt. 82. § (1) bekezdésének c) pontját. Hangsúlyozta, hogy a jogviszony csak fennálló összeférhetetlenség megszüntetésének hiánya esetén szűnik meg a törvény erejénél fogva. A sérelemdíj összegének meghatározásával kapcsolatban megjegyezte, hogy az elsőfokú ítélet indokolása helyesen tartalmazta az irányadó joggyakorlatot, mégis azzal ellentétes döntést hozott. A személyiségi jogsértést igazságügyi orvosszakértői vélemény támasztotta alá, az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj ugyanakkor az egyhavi illetményének összegét sem éri el, nem áll arányban a jelenleg fennálló ár- és értékviszonyokkal.

[19] A fellebbezésében előadottakat az 5. sorszámú fellebbezési tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata szerint a II. rendű alperes fellebbezésével szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelemként is kérte figyelembe venni.

[20] A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a sérelemdíj megfizetésére kötelező rendelkezés hatályon kívül helyezését és a kereset teljeskörű elutasítását kérte. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (4) bekezdésének, a Hszt. 256. § (1) bekezdésének és a Ptk. 2:52. § (2)-(3) bekezdéseinek elsőfokú bíróság általi megsértésére hivatkozással kiemelte: tényadat, hogy az összeférhetetlenséget megállapító és annak megszüntetésére felszólító parancsok jogerőre emelkedtek, az azokban előírt határidőn belül a felperes az összeférhetetlenséget nem szüntette meg, így a törvény erejénél fogva megszűnt szolgálati jogviszony tényét megállapító határozat jogszerű. A felperes a sérelemdíj iránti igényét a munkáltatói intézkedés jogellenességére alapította, ami azonban nem került megállapításra az elsőfokú bíróság által. A törvényszék által megállapított sérelemdíj ezért jogszabálysértő.

[21] Az I. és II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontjuk szerint a felperesi értelmezés elfogadásával és az összeférhetetlenség kérdésének a jelen eljárásban történő vizsgálatával az összeférhetetlenség tárgyában a felperes által igénybe nem vett jogorvoslati fórum üresedne ki.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[22] A felperes fellebbezése nem alapos, a II. rendű alperes fellebbezése alapos.

[23] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján, a felperes és a II. rendű alperes fellebbezése és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között vizsgálta felül.

[24] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette a per elbírálása szempontjából releváns tényállást és helyesen ismertette az annak értékelése során irányadó jogszabályi rendelkezéseket, amelyekből azonban részben – a sérelemdíj tekintetében – az alábbiak szerint helytelen következtetésre jutott.

[25] A bírósági vizsgálat fő irányát az képezte, hogy a per előzményét képező, az összeférhetlenség tárgyában hozott határozatok miként kapcsolódnak a jelen per tárgyához, az azok tekintetében ki nem merített jogorvoslatok a jelen per elbírálására milyen hatással vannak.

[26] Az elsőfokú bíróság – a felperes által is elismerten – helyesen állapította meg, hogy a jelen per tárgyát nem az összeférhetlenség megszüntetése, hanem a felperes hivatásos szolgálati jogviszonya törvény erejénél fogva történő megszűnésének tényét megállapító főigazgatói parancs jogszerűségének vizsgálata képezi. Helytálló következtetésre jutott a körben is, hogy a korábbi engedélyeket visszavonó, az összeférhetlenséget megállapító és az annak megszüntetésére felhívó munkáltatói intézkedések jogszerűsége kizárólag az azok ellen biztosított jogorvoslati lehetőségek révén lett volna vizsgálható, mely rendelkezésre álló – a 36300-522/2306-1/2018. számú parancs tekintetében a Hszt. 267. § (3) bekezdésében (szolgálati panasz benyújtása), a 36300-522/2305-1/2018. számú parancs kapcsán pedig a Hszt. 270. § (1) bekezdés a) pontjában (kereset előterjesztése) biztosított – eszközökkel azonban a felperes nem élt, ezáltal a munkáltatói intézkedések bírósági felülvizsgálatára nem került sor. Megalapozottan érveltek ezért az alperesek azzal, hogy a jelen per nem szolgálhat az elmulasztott jogorvoslati lehetőség pótlására, az összeférhetlenség megállapítása utóbb, az összeférhetlenség megszüntetésének elmulasztása következtében a jogviszony törvény erejénél fogva történő megszűnését megállapító intézkedés elleni perben nem vitatható. A bíróságnak a Kp. 5. § (4) bekezdésére figyelemmel alkalmazandó Kp. 4. § (1) bekezdésére és (3) bekezdés a) pontjára alapítottan a per kereteit a támadott munkáltatói intézkedésre tekintettel kell megállapítania, mely kereteken nem terjeszkedhet túl. Az összeférhetlenséggel kapcsolatban hozott parancsokkal szembeni jogorvoslati eljárás a jelen per elbírálásától elkülönülő, önálló jogorvoslati út; az engedélyek visszavonása, az összeférhetlenség megállapítása és az annak megszüntetésére vonatkozó felszólítás a felperes részéről az igénybe nem vett jogorvoslati eljárásban lett volna vitatható, az ott előterjeszteni elmulasztott kifogások a jelen per tárgyát nem képezhetik arra hivatkozással sem, hogy törvény erejénél fogva megszűnés ténye oksági összefüggésben áll az összeférhetlenség kérdésével (megállapító határozat által alaki véglegességgel eldölt kérdés) és az azzal összefüggő felhívás (annak megszüntetésére felszólító parancsok) elleni jogorvoslat során érvényesíthető jogszerűségi kifogásokkal (összeférhetlenség kérdése). A törvényalkotó rendezte a jogorvoslati utak szabályozásával, a jogi rend kialakításával azt, hogy mit és meddig lehet vitatni annak érdekében, hogy az alaki véglegességi és/vagy (a bírósági ítélet esetén) anyagi jogerővel eldöntött kérdések alapul szolgálhassanak az azokra felépülő további kérdésekhez: a felperes a véglegességet követő vitathatóságra alapított érve a törvényi renddel szemben áll, a jogorvoslati határidők újra-nyitására alanyi joga nincs, álláspontjának elfogadása esetén a törvény előtti egyenlőség követelménye is csorbát szenvedne, mulasztásai terhére esnek. Mindezekre tekintettel a jelen perben – a felperesi állásponttal szemben – nem volt vizsgálható az sem, hogy a felperes szolgálati beosztásban

végzett munkájával a tűzvédelmi szakértői vagy mérnöki tevékenységét tartotta-e a munkáltató összeférhetetlennek, és ha igen, milyen okból, illetve, hogy a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység folytatása engedélyhez kötött-e; így a felperes alaptalanul hivatkozott a Hszt. 109. § (5) bekezdése és az Szjt. 1. § (2) bekezdése rendelkezéseinek sérelmére. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a Hszt. 82. § (1) bekezdés c) pontja és 110. § (2) bekezdése alapján, hogy az összeférhetetlenség megszüntetése elmulasztásának tényére tekintettel a jogviszony megszűnése a perbeli esetben a törvény erejénél fogva következett be, azt a munkáltató mindössze megállapította az intézkedésében.

[27] A Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.093/2018/19. számú jogerős ítéletében foglalt megállapítások az összeférhetetlenség tárgyában hozott munkáltatói intézkedések elleni peres eljárásokban képezhettek volna vizsgálat tárgyát az összeférhetetlenség fennállásának kérdésében, a jelen perben azonban az előzőekben kifejtettekre tekintettel, az összeférhetetlenség alapjául szolgáló körülmények vitathatóságának hiányában nem bírtak relevanciával.

[28] Tekintettel továbbá arra, hogy a Kp. 108. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárás tárgyát nem a keresettel támadott munkáltatói intézkedés, hanem az elsőfokú ítélet képezi, a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban nem a 35000-500/2216-1/2018. számú parancs felperes által hivatkozott alaki és anyagi hibáit, hanem – a kifejezetten erre vonatkozó felperesi indokolás tükrében – az elsőfokú bíróság ítéletének azokkal kapcsolatos megállapításait vizsgálhatta. E körben azonban a felperes az elsőfokú bíróság általánosságban véve állított téves értékelésének szempontjait nem mutatta be, a törvényszék alaki és anyagi hibák tárgyában elfoglalt álláspontjának cáfolatát nem adta, az elsőfokú eljárás esetleges hiányosságára a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontjának megfelelően, eljárásjogi jogszabálysértés megjelölése mellett nem hivatkozott, pusztán megismételte a keresetében írtakat. Fellebbezése nem tartalmaz érvelést arra nézve, hogy kifejezetten ezen hivatkozásai tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletében milyen álláspontot foglalt el, és az miért jogszabálysértő, mely okból az ítéltábla az alaki és anyagi kifogások tárgyában vizsgálatot lefolytatni a fellebbezés alapján nem tudott.

[29] Mindezek következménye, hogy a fellebbezésben megjelölt indokok és jogszabályi rendelkezések mentén az elsőfokú bíróság ítéletét a jogviszony megszüntetés jogszerűségének vizsgálata körében jogszabálysértés nem terheli.

[30] A másodfokú bíróságnak ezt követően a sérelemdíj és annak összege tekintetében kellett állást foglalnia, amelynek során először a sérelemdíj II. rendű alperes által vitatott jogalapját vizsgálta.

[31] A jog általános védelmet nyújt a személyiségi jogok valamennyi formájának, amelyeket mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok számos formában megjelenhetnek. A Ptk. csak egyes személyiségi jogokat nevesít: emberi méltósághoz, élethez, testi épséghez és az egészséghez, a személyes szabadsághoz, a becsülethez és a

jóhírnévhez való jog, de a védelem a nem nevesített személyiségi jogokra is kiterjed. A személyiségi jogok megsértése esetén többféle jogkövetkezmény alkalmazására kerülhet sor attól függően, hogy mely eszköz szükséges és alkalmas a jogsértés elhárítására. A személyiségi jogok megsértésének jogkövetkezményei közé tartozik a sérelemdíj is [Ptk. 2:52. § (1) bekezdése].

[32] Az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a perben a becsület- és jóhírnév sérelme nem volt megállapítható, mivel a felperes a nem vagyoni sérelmét nem jelölte meg, tényelőadást a jóhírnév és becsület megsértése tekintetében nem tett konkrét, nem tárta fel, hogy becsületének sérelmét mely alperesi véleménynyilvánításra alapítja és azt sem, hogy mely alperesi tényállítás/híresztelés alapozza meg a jóhírnévének sérelmét. Kizárólag a körben tett nyilatkozatot, hogy a munkáltató jogellenes parancsai sértik „vonulós” becsületét, és jóhírnévét, mivel azok azt a hamis képet keltették tűzoltótársaiban, hogy a szolgálatparancsnoki tisztség ellátására alkalmatlan. Ezen helyes okfejtést követően azonban a törvényszék jogszabálysértő módon állapította meg a felperes egészséghez fűződő alapjoga munkáltató által előidézett sérelmét.

[33] A Hszt. elsőfokú bíróság által is idézett 271. § (3) bekezdéséből és a 256. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Ptk. 2:52. § (2)-(3) bekezdéseiből következően sérelemdíjat kizárólag jogsértés – a szolgálati viszony jogellenes megszüntetése – esetén lehet megállapítani, amelynek a perben támadott intézkedéssel okozati összefüggésben felmerülő jogsérelemnek kell lennie. Az elsőfokú bíróság ítélete e körben önellentmondásos, tekintettel arra, hogy a jogviszony megszűnését megállapító határozat jogellenességének – azaz a sérelemdíj jogalapjának – hiányát állapította meg, ennek ellenére az igazságügyi orvosszakértői véleményre alapított egészségsérelemre hivatkozással sérelemdíj fizetésére kötelezte a II. rendű alperest. A II. rendű alperes helytállóan érvelt azzal, hogy a per tárgyát képező munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítására a peres eljárásban nem került sor, mely okból a sérelemdíj megállapításának jogszabályi feltételei nem állnak fenn.

[34] A felperes fellebbezésében eljárásjogi jogszabálysértés megjelölésének hiányában, részletes indokolás nélkül hivatkozott az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenysége eredményeként sérelemdíjul meghatározott összeg aránytalanságára, az irányadó joggyakorlattal ellentétes voltára. Ennek perjogi szempontból való jelentőségét (a [28] bekezdésben kifejtettekre visszautalva) az adja, hogy a másodfokú eljárás során a bíróság eljárásának keretét a fellebbezésben foglaltak – a megsértett jogszabályi rendelkezések – adják, amelynek hiányában e körben az ítéltábla az ítélet felülvizsgálatának korlátaira tekintettel, a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontja alapján akkor sem vizsgálódhatott volna, ha a sérelemdíj jogalapját az elsőfokú bíróság helyesen állapította volna meg a perben.

[35] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a felperes fellebbezését egyik elemében sem találta alaposnak, a II. rendű alperes fellebbezése ugyanakkor a fent kifejtett indokokra tekintettel alaposnak bizonyult, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét – figyelembe véve, hogy a szabálysértés a másodfokú bíróság által korrigálható volt – a Kp. 109. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[36] A Fővárosi Ítéltábla az alperesek pernyertessége folytán a pervesztes felperest a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint irányadó 35. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek perköltségének megfizetésére. Az I. rendű alperes kamarai jogtanácsosi munkadíj címén 38.000 forint, a II. rendű alperes 11.500 forint perköltséget számított fel, amelyet a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontjára és 3. § (2), (5)-(6) bekezdéseire figyelemmel, a pertárgy értékére, az ügy bonyolultságára, az alperesek által benyújtott beadványok elkészítésének munka- és időigényére, valamint az ügyben tartott tárgyaláson való megjelenésre tekintettel, együttes elsőfokú részperköltségként és másodfokú perköltségként a felszámított összegekkel arányban állónak ítélte.

[37] A felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán nem köteles a feljegyzett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése szerinti illetékalap után annak 45/A. § (2) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti mértékkel számított kereseti és az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti mértékkel számított fellebbezési eljárási illetéket viselni, ezért a másodfokú bíróság a kereseti és a fellebbezési illeték állam általi viseléséről a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdésére figyelemmel rendelkezett.

[38] Az ítélet ellen fellebbezésnek a Kp. 99. § (1) bekezdése szerint nincs helye.

Záró rész

Budapest, 2022. október 18.

dr. Antal Regina s.k.	dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.	dr. dr. Robotka Imre s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró